

Louhi ja sammon puolustus

TAIDETEOS

Jouko Lehtola:

Eero, rahtimies, 49

2000, kromogeeninen värivedos,
80 x 100 cm, yksityiskokoelma

kuva: Jouko Lehtola

TEHTÄVÄ (KU)

Merkki minussa – suunnittele oma tatuointimalli

Jouko Lehtolan valokuva esittää mallin koko selän peittävää tatuointia. Tatuoinnin kuvana on Akseli Gallen-Kallelan Sammon puolustus. Valokuvan malli kertoo vuonna 2000 ilmestyneessä kirjassa *Itse tehty elämä ITE* (Maahenki):

"Idea tatuointeihin lähti siitä, kun näin Red Hot Chili Peppersien selkätatuoinnin niiden videossa 6 vuotta sitten. Pähkäiltiin sitten duunikaverien kanssa, että kotka ei oo hyvä, vaan ennemminkin jotain Kalevalasta. Sitä en kyseenalaistanut kertaakaan, etteikö se olisi ollut joku Gallen-Kallelan työ. Se on taiteilijana ollut aina mulle numero yksi. Selkään piti alun perin tulla kuusi eri tatuointia Kalevalasta, mutta päädyin lopulta yhteen, eli Sammon puolustukseen. Kuvaa tehtiin kahtena talvena yhteensä 45 tuntia, ja välillä vitutti ja teki mieli lähteä karkuun siitä penkistä. Sen kivun kesti vaan koska tiesi, että se lopputulos on hyvä."

- ▶ Tarkastele Jouko Lehtolan ottamaa valokuvaa. Mieti kuvauspaikan valinnan ja sommittelun merkitystä kuvan ottamisessa ja miten se vaikuttaa erityisesti tässä kuvassa. Minkä viestin valokuva sinulle kertoo?
- ▶ Valokuvassa olevan mallin selässä komeilee Gallen-Kallelan maalaus. Kehoon tatuoitu kuva on viesti – mitä mies mielestäsi viestittää Kalevala-kuvalla kehossaan? Suunnittele oma tatuointikuvasi, joka pohjautuu johonkin Kalevalan tapahtumaan, henkilöön tai hahmoon. Mitä sinä haluat kuvallasi viestittää? Valitse aihe niin, että se on sinulle jollakin tavalla merkityksellinen. Mieti mihin paikkaan kuvasi tatuoitaisiin.
- ▶ Suunnittele lopuksi millaisen valokuvan ottaisit itsestäsi tatuoinnin kanssa. Ota huomioon miten kuvan sommittelu ja kuvauspaikka tukevat viestiä, jota haluat tatuoinnillasi tuoda esiin. Valokuvan voi myös ottaa oikeasti; maalaa tatuointisi kasvomaaleilla ja kuvaa tai käytä kuvankäsittelyohjelmaa.

TEHTÄVÄ (KU)

Kyborgi – rakentaminen kierrätysmateriaalista

Jouko Lehtolan kuvaama mies on muokannut kehoaan ottamalla tatuoinnin. Kehonmuokkauksella (body modification) tarkoitetaan pysyvää tai väliaikaista muutosta ihmiskehoon ei-lääketieteellisistä syistä. Yleisimpiä kehonmuokkaustapoja ovat erilaiset tatuoinnit ja lävistykset. Radikaalimpia kehonmuokkauksen tapoja ovat mm. erilaiset implantit ja arpeuttaminen. Kehonmuokkausta on harrastettu ihmiskunnan historian alkuhämäristä asti, aina maorien tatuoinneista viktoriaanisten korsettien ja kiinalaisten jalkojen typistämisen kautta nykypäivän silikonirintoihin. Joidenkin futuristien mielestä kehonmuokkaus tulee kehittymään tulevaisuudessa yhä enemmän

teknologiseen suuntaan, alkaen tämän päivän sydämentahdistimista ja aivoimplanteista päätyen lopulta kyborgeihin. Lue lisää kehonmuokkauksesta [Wikipediasta](#).

Kehonmuokkaus sisältää aina riskin, lue lisää [Kuluttajaviraston sivuilta](#).

► Toteuta tulevaisuuden kyborgi, jonka esikuvana on jokin Kalevalan hahmo. Hahmon voit valita sen mukaan, millaisia ominaisuuksia kyborgillesi haluat: viisautta, kauneutta, hurjuutta, huimapäisyyttä, himoa, sankaruutta, pahuutta, jumalallisuutta...

Rakenna kyborgisi kierrätysmateriaalista käyttäen erilaisia romuja, hylättyjä esineitä ja muita materiaaleja.

► Ideoinnin lähtökohdaksi kannattaa tutustua myös Sirpa Alaläykkölän maalaamaan [Aino-triptyykkiin](#) (1988), joka on esillä myös Ateneumin Kalevala-näyttelyssä. Vertaa sitä Akseli Gallén-Kallelan lähes sata vuotta aiemmin maalaamaan [Aino-taruun](#) (1891), joka on Kalevala-näyttelyssä Aino-triptyykin vastapäätä.

[Linkit: Wikipedia, <http://www.fi.wikipedia.org/wiki/kehonmuokkaus>,

Kuluttajaviraston sivut, <http://www.kuluttajavirasto.fi/Page/49046bbe-75b2-4f61-bf3c-cd9bda59dd4c.aspx>,

Ala-Läykkölän Aino-triptyykin,

http://kokoelmat.fng.fi/wandora/w?lang=fi&action=gen&si=http%3A%2F%2Fwww.muusa.net%2FTeos_22AF35F8-9852-4D5C-8216-908C617B1B86&&imagesize=1/,

Gallén-Kallelan Aino-taru, <http://www.ateneum.fi/kalevalataidetakouluille/images/aino/ainotaru-iso.jpg>]

TAIDETEOS

Tapio Tapiovaara: *Louhi, Pohjan akka*

1975, linopiirros, 24,5 x 12,5 cm

Kansan Arkisto

kuva: Kuvataiteen keskusarkisto / Hannu Pakarinen

TEHTÄVÄ (KU)

Onko sinut tunnistettu? – piirtäminen selostuksen perusteella

► Jakautukaa kahden tai kolmen hengen ryhmiin. Yksi oppilas ryhmästä saa *Louhi, pohjan akka* -teoksesta (tai jostain muusta taideteoksesta) kuvan, mutta ei näytä sitä muille. Hän kuvailee sanallisesti muille mitä näkee kuvassa ja muut piirtävät kuvan hänen selostuksensa perusteella. Jälkeenpäin katsotaan millaisia eroja piirretyissä kuvissa näkyy ja pohditaan mistä se johtuu. Kertooko kuva enemmän kuin tuhat sanaa?

TEHTÄVÄ (KU)Minä Kalevalan hahmona – karikatyyrinen omakuva mallista piirtäen

Tarkastele Tapio Tapiovaaran linopiirrosta Louhesta. Millaisia ominaisuuksia hänellä kuvan perusteella on? Kerro miksi ajattelet näin?

► Toteuta oma tulkintasi Louhesta tai valitse kuvattavaksi jokin muu ihailua ja / tai pelkoa herättävä hahmo Kalevalasta. Käytä mallina omaa peilikuvaasi. Jos haluat, käytä rooliasua tai muuta rekvisiittaa. Vahvista tunnelmaa keräämällä malliksesi esineitä ja kuvia. Harkitse tarkkaan kuvasi sommittelua. Käytä välineenä hiiltä tai lyijykynää.

TEHTÄVÄ (KU)Käärme vertauskuvana – muotoilutehtävä

Tapio Tapiovaara on kuvannut Louhen hänelle uskollisen käärmejoukon ympäröimänä. Käärmeellä on voimakas symbolinen merkitys monien eri kulttuurien tarinoissa. Käärme on ilmentänyt eri aikoina, kulttuurista riippuen, niin hyvän kuin pahankin olemusta.

► Ota selvää, millaisia merkityksiä käärmeellä on eri kulttuureissa, etsi itse verkosta tai kirjallisuudesta.

► Muovaile hyvä ja paha käärme yhteisasetelmaan askartelumassasta tai savesta. Mieti, miten saat näkymään käärmeiden erilaiset luonteet. Miten voisi esimerkiksi väreillä, muodoilla tai pintastruktuurilla saada näkymään hyvän ja pahan? Voiko sisäinen hyvyys tai pahuus näkyä ulospäin ja miten se näkyisi?

TEHTÄVÄ (ÄI, YH)Kuka on syyllinen? – oikeussalidraama

► Tutustukaa yhteiskuntaopin tunneilla käsitteisiin nationalismi, porvaristo, kapitalismi, sosialismi ja kommunismi.

Kalevala on usein mielletty nationalistiseksi, porvaristopiirien kansalliseksi kuvastoksi. Tapio Tapiovaaran teoksissa kuitenkin Louhi ja koko Pohjola edustivat kapitalistista yhteiskuntaa ja näin ollen pahuutta. Louhi, Pohjan akka on noitamainen valtiatar, jota kuvataan rahanahneeksi, epärehelliseksi ja julmaksi. Tästä kuvasta näet, miten Tapiovaara on kuvannut Louhen helmoissaan matelevien käärmeiden keskelle ja Pohjolan kivimäen avaimet vyötäisillään. Sammon takoja, Ilmarinen, on Tapiovaaran kuvituksissa työläissankari, roteva sosialistinen sankarihahmo, joka pelastaa sammon tuomaan sosialismissa vaurautta ja vapautta kansalle.

► Tutustu Kalevalan tarinaan erityisesti Sammon osalta ja mieti kuka sinun mielestäsi oikeasti oli sen omistaja? Kuka oli oikeassa? Vertaa omistussuhteita länsimaisen oikeuskäsityksen pohjalta. Kuka edusti työntekijää? Kuka oli työnantaja? Maksettiinko työstä palkkaa? Jos tuote myydään, siirtyykö omistusoikeus? Asetettiin myynnille ehtoja ja toteutuivatko ne? Kuka mielestäsi lopulta on Kalevalan pahis?

► Pitäkää luokassa oikeudenkäynti Sammon ryöstöstä – valitkaa onko syytettynä Louhi vai Väinämöinen joukkioineen. Valitkaa keitä ovat syyttäjät, syyttäjän apulaiset, puolustusasianajaja tiimeineen, tuomari, lautamiehet, todistajat ja tiedotusvälineiden edustajat sekä yleisö. Pukeutukaa roolinne mukaisesti.

TAIDETEOS**Akseli Gallen-Kallela: Sammon ryöstö**

1905, öljymaalauk, 307,5 x 158 cm

Ateneumin taidemuseo

kuva: Kuvataiteen keskusarkisto

TEHTÄVÄ (KU)Mikä täällä haistaa? – kuva maalauksen herättämistä muistoista

Yksi Gallen-Kallelan merkittävimpiä 1900-luvun alun Kalevala-aiheisista teoksista on Sammon ryöstö, jossa Kalevalan soturit kaappaavat Sammon Pohjolan kivimäestä.

- ▶ Tarkastelkaa Gallen-Kallelan maalaamaa kuvaa *Sammon ryöstöstä*. Kuvailkaa sitä sanallisesti pienissä ryhmissä keskustellen. Miettikää myös millainen haju kuvassa on, millaisia ääniä kuuluu, mitä makuja siinä voi maistaa ja mitä kuvan henkilöt tuntevat.
- ▶ Miettikää millaisia kokemuksia teille tulee omasta elämästänne mieleen, kun katsotte kuvaa *Sammon ryöstöstä*.

Aikana, jolloin Gallen-Kallela maalasi taulunsa Sammon ryöstöstä, Suomen ilmapiiri oli ristiriitainen ja sekasortoinen. Vuoden 1905 syksyllä oli koko Venäjän keisarikunnassa suurlakko, joka Suomen suurruhtinaskunnassa tarkoitti mm. suomalaisten kansannousua Venäjän keisarikuntaa vastaan. Tämän seurauksena päättyi Suomen ensimmäinen venäläistämiskausi, yleinen ja yhtäläinen äänioikeus astui voimaan ja eduskunta perustettiin. (*Integrointi historian opetukseen*)

- ▶ Miten mielestänne Gallen-Kallela ottaa taulullaan Sammon vapautuksesta kantaa tuon ajan yhteiskunnalliseen kuohuntaan?
- ▶ Tee kuva kokemuksestasi, joka sinulle tuli tästä taulusta mieleen.

TEHTÄVÄ (KU, ÄI, LI)Kalevalaiset urheilukisat – kehitä oma urheilulaji, kisaa ja kuvaa

Tutustu tarinaan, jonka pohjalta Gallen-Kallela on maalannut *Sammon ryöstö* -teoksensa. Tarina löytyy Kalevalan [luvusta 42](#).

[Linkki SKS:n verkkosivuille: <http://www.finlit.fi/kalevala/index.php?m=1&s=21&l=1>]

- ▶ Tarkastele kuvaa Gallen-Kallelan maalauksesta. Siinä on hyvin tiivis rajausta ja sommittelu on diagonaalinen (lävistäjän tavoin kulkeva). Tutki miten valot ja varjot näkyvät. Ryöstö tapahtuu yöllä – miksi taiteilija on sijoittanut tapahtumat yöhön? Miten yö vaikuttaa maalauksen värisävyihin?
- ▶ Miettikää millaisia voiman ponnistuksia painavan Sammon liikuttaminen Kalevalan miehiltä vaatii. Kalevalassa on muitakin tapahtumia, joissa vaaditaan henkilöiltä fyysistä ponnistelua. Teidän tehtävänne on nyt suunnitella uusia Kalevalan hengen mukaisia urheilulajeja. Ne voivat olla joukkue- tai yksilölajeja. Laatikaa urheilulajeihin tarkat säännöt.

- ▶ Pitäkää koko koulun yhteinen Kalevalainen urheilutapahtuma, jossa voi olla kehittämienne urheilukilpailujen lisäksi Kalevalainen puffetti, Kalevalan neitojen cheerleader-porukka jne.
- ▶ Valokuvatkaa kisoissa urheilusuorituksia, yrittäkää tuoda kuvissanne esille kunkin lajin vaatimaa voimaa, liikettä tai muuta lajille tyypillistä erityispiirrettä. Miettikää myös kuvan sommittelua ja rajausta.

TAIDETEOS**Akseli Gallen-Kallela:*****Sammon puolustus, luonnos Pariisiin 1900 maailmannäyttelyn paviljongin kupolifreskoihin***

1899, guassimaalaus, 146 x 152 cm,

Ateneumin taidemuseo, Antellin kokoelma

kuva: Kuvataiteen keskusarkisto / Pirje Mykkänen

TEHTÄVÄ (KU)Suomalaista on... – visuaalinen esitys tietokoneella tai videolla

Vuonna 1900 Suomi oli vielä osa Venäjää, mutta Suomen sisäinen kehitys ja kansainväliset suhteet pursusivat itsetuntoa. Kyse ei ollut vain kansallisesta itsetunnosta ja palavasta itsemääräämishalusta, vaan myös ja erityisesti kulttuurisesta omaleimaisuudesta ja ylpeydestä. Oltiin sitä mieltä, että Suomella oli paljon maailmalle näytettävää!

Pariisin maailmannäyttely oli tuohon aikaan tärkeä kansallisen kulttuurin esittämispaikka. Sen avulla Suomea nostettiin maailmankartalle henkisesti itsenäisenä valtiona. Suomen paviljonki [kupolifreskoineen](#) ja monipuolisine näyttelyosastoineen oli yksi Pariisin 1900 maailmannäyttelyn ihailluimpia helmiä. Gallen-Kallelan maalaamat kalevalaiseen tarustoon perustuvat paviljongin kattofreskot saivat myös osakseen paljon kiittäviä arvosteluja. Freskoja oli neljä ja ne esittivät kalevalaisia aiheita. Yksi niistä oli *Sammon puolustus*, jossa taistellaan maan vaurauden puolesta.

[Linkki kupolifreskon selitykseen: <http://www.edu.fi/oppimateriaalit/kultakausi/sanasto/fresko.html>]

Suomen paviljonki purettiin maailmannäyttelyn loputtua, jolloin myös freskot tuhoutuivat. Myöhemmin Gallen-Kallela kuitenkin maalasi lähes vastaavat freskot yhdessä poikansa kanssa myös Suomen Kansallismuseon kattoon, jossa niitä voi yhä käydä ihailemassa.

- ▶ Mikä sinusta on erityisen suomalaista? Miksi? Tee video- tai tietokone-esitys, jolla esittelisit suomalaisuutta ulkomaalaiselle ystävällesi.

Lisätietoa:

- Kalevalan ja suomalaisuuden yhteyksistä löytyy tietoa mm. kirjasta Anttonen – Kuusi 1999.

Kalevala-lipas, SKS, luvusta *Kalevala ja suomalaisuus*.

- Suomen osallistumisesta Pariisin maailmannäyttelyihin löytyy tietoa muun muassa Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan sivuilta: <http://www.tsv.fi/tapaht/297/smeds.html>.

TAIDETEOS**Akseli Gallen-Kallela:*****Sammon puolustus***

1896, temperamaalaus, 122 x 125 cm,

Turun taidemuseo

kuva: Turun taidemuseo / Kari Lahtinen

TEHTÄVÄ (KU)Monta samaa – reliefi teoksen kuvista

Näihin aikoihin Gallen-Kallelan maalaustyylillä kehittyi syntetistiseen suuntaan. *Sammon puolustus* -teoksessa onkin vahvasti syntetistinen ja symbolistinen käsittelytapa.

”Symbolismilla tarkoitetaan yleensä taiteen aatteellista sisältöä. Käsitteellä syntetismi puolestaan viitataan teosten muotokieleen. Usein symbolistinen sisältö ja syntetistinen muoto kohtaavat samassa teoksessa.

Syntetismin perusajatus on, että ilmaisu tehostuu muotoja yksinkertaistamalla, ääriviivoja korostamalla ja värejä pelkistämällä.”

(lähde: http://www.jyu.fi/taiku/aikajana/taidehist/th_mo_symbolismi.html)

► Gallen-Kallela on tehnyt monta eri versiota *Sammon puolustus* -aiheesta. Vertaile tällä sivustolla olevia versioita keskenään. Tarkastele, miten eri tekniikoilla tehdyt versiot eroavat toisistaan ja mikä näyttää olevan olennaista kullekin tekniikalle. Muuttuuko kuvan tunnelma kun tekniikka vaihtuu?

Sammon puolustuksesta on tehty myös useita pastisseja (=taideteos, joka tarkoituksellisesti jäljittelee jotakin taiteilijaa tai aikakautta) mm. Markku Laakson *Sammon puolustus* -maalauksessa (1999) on Väinämöisen tilalla toinen kuuluisa soittaja ja laulaja, Elvis Presley. Myös Disney-sarjakuvien luoja [Don Rosa](#) on tehnyt *Sammon puolustuksesta* oman versionsa, jossa sammon jäljillä on Roope Anka. [Linkki Don Rosan kansikuvaan: <http://www.perunamaa.net/donrosa/images/sampo.jpg>]

► Tulosta *Sammon puolustus* -teoksen eri versioista erikokoisia kuvia ja tee niistä 3-ulotteinen reliefi (=kohokuva), jossa toistat ja/tai korostat teoksen joitakin osia ja toisia voit vaikka hävittää. Mieti miten kuvan tunnelma muuttuu? Muuttuuko koko tarina?

► Keskustelkaa yhdessä valmiiden töiden äärellä millaisia muutoksia kuvien tunnelmiin ja tarinoihin on kuvan muokkauksen myötä tullut.

TEHTÄVÄ (KU ja ÄI)Sukupuoliroolit ylösalaisin – maalaus tai kollaasi

Kalevalainen maailma on kahtia jakautunut – on Kalevala ja sen vastapuoli, meren takana sijaitseva Pohjola. Kalevalassa miehet hallitsevat, mikä näkyy siinä, että sankarit ovat miehiä. Pohjolassa sen sijaan on vallassa voimakas Pohjolan emäntä, Louhi, kauniine tyttäriineen. Omassa maassa, Kalevalassa, asiat ovat oikein ja vieraassa maassa, Pohjolassa, nurinkurisesti.

Tässä maalauksessa Gallen-Kallelan maalaama iäkäs tietäjä Väinämöinen taistelee pitkine hiuksineen ja partoineen, mutta varustettuna nuoren miehen vartalolla. Kotkaksi muuntautunut Louhi sen sijaan on ikivanha eukko.

► Käy lukemassa kirjailija [Anita Konkan blogista](#) hänen ajatuksiaan Kalevalan mies- ja naisnäkökulmasta ja *Sammon puolustus* -maalauksesta. Konkka on kirjoittanut Kalevalasta uuden omanlaisensa radiokuunnelman, josta hänen blogissaan on luettavissa vain alku. Mitä mieltä olet sen perusteella Kalevalan mies- ja naiskuvasta? Ja onko mies- ja naiskuva muuttunut sitten Väinämöisen päivien ja miten?

[Linkki Konkan blogiin: <http://akonkka.blogspot.com/2007/02/kalevala-uusiksi.html>]

► Maalaa jäljitelmä Akseli Gallen-Kallelan *Sammon puoluksesta*, mutta kuvaa hyökkäävä Louhi miespuoliseksi ja puolustava Väinämöinen seurueineen naispuoliseksi. Miten kuvan viesti muuttuu? Materiaaleina voit käyttää tulostetta *Sammon puoluksesta* ja lehtikuvia sekä maalaamista. Vaihtoehtoisesti voit myös maalata koko työn haluamillasi väreillä.

TEHTÄVÄ (KU ja ÄI)

Nykyajan Louhi – henkilökuva naistenlehteen tai muotokuva maalaten

► Katso Gallen-Kallela luonnehdintaa Louhesta maalauksessa *Sammon puolustus*. Mieti sen pohjalta, millainen olisi nykyajan Louhi. Anna hänelle ammatti ja asema. Missä hän asuu, millainen hänen perheensä on? Millainen hän on työyhteisössään? Tee louhesta henkilökuva-artikkeli naistenlehteen (ÄI) tai tee hänestä kokovartalomuotokuva maalaten (KU).

TEHTÄVÄ (ÄI)

Pesukoneen ryöstö ja tragedia junaradalla – Kalevalan tapahtumat uutisina nykymaailmassa

► Millaisia Kalevalassa kuvatut tapahtumat ja henkilöahmot olisivat nykymaailman arkeen siirrettynä? Lukekaa alla olevat kuvitteelliset uutiset ja pohtikaa, mitkä Kalevalan tapahtumat niissä voisivat olla kyseessä. Valitkaa sitten itse jokin kohta Kalevalasta ja kirjoittakaa siitä samanlainen pikku-uutinen, jossa tapahtumat ja henkilöt on siirretty nykyaikaan.

Nuori mies jäi junan alle Järvenpäässä

Vuonna 1988 syntynyt mies jäi sunnuntaina matkustajajunan alle Järvenpään aseman pohjoispuolella.

Tapaus sattui kolmen jälkeen iltapäivällä. Helsinkiin matkalla ollut juna yritti jarruttaa, mutta ei ehtinyt pysähtyä, vaan törmäsi mieheen muutama kilometri ennen asemaa.

Poliisi selvittää tapahtumien kulkua.

Kiista pesukoneesta johti käsirysyyn Rovaniemellä

Vuokralaisen ja vuokranantajan välinen kiista pyykinpesukoneesta kärjistyi käsirysyksi lauantain vastaisena yönä Rovaniemellä. 41-vuotias nainen kävi käsiksi 47-vuotiaaseen vuokranantajaansa ja tämän kahteen ystävänsä, jotka tunkeutuivat hänen kerrostaloasuntoonsa ja yrittivät viedä sieltä pesukoneen. Asianosaiset selvisivät rappukäytävässä sattuneesta kahakasta vammoitta, mutta pesukone tipahti portaat alas ja hajosi.

Kiistakumppanien erimielisyydet olivat alkaneet kaksi viikkoa aikaisemmin, kun vuokranantajan oma pyykinpesukone oli mennyt rikki. Mies vaati käyttöönsä pesukonetta, jonka hän oli muutamaa kuukautta aikaisemmin ostanut vuokralaisen asuntoon. Vuokralainen ei suostunut luopumaan koneesta vaan katsoi, että vuokranmaksajana se kuului hänelle

TAIDETEOS**Akseli Gallen-Kallela:*****Sammon puolustus***

1895, puupiirros, 22,5 x 17,5 cm,

Ateneumin taidemuseo

kuva: Kuvataiteen keskusarkisto / Hannu Aaltonen

TEHTÄVÄ (ÄI)Valtaa ja voimaa – kahden taikaesineen vertailua

Tehtävä edellyttää, että tunnette J.R.R. Tolkienin teoksen Taru sormusten herrasta joko kirjana tai elokuvana. J.R.R. Tolkien on kertonut saaneensa vaikutteita Kalevalasta kirjoittaessaan Tarua sormusten herrasta.

► Lue sammon esittely.

► Verratkaa lukemaanne sammon tarinaa Taruun sormusten herrasta:

Mikä Sormusten herran taikaesine vastaa Kalevalan sampoa? Mitä yhteistä näillä taikaesineillä on? Mitä eroa niillä on? Mitä molemmille taikaesineille lopulta tapahtuu? Miksi? Muistatteko muita kertomuksia, joissa on vastaavia taikaesineitä?

Lisätietoa ja tulkintoja sammosta:

- Sampo Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran sivuilla:

<http://www.finlit.fi/kalevala/index.php?m=10&s=77&l=1>

- Anttonen, Pertti & Kuusi, Matti 1999. *Kalevala lipas*. Uusi laitos. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

TEHTÄVÄ (KU)Sampo jauhamaan – grafiikkaa kohopainotekniikalla

Ensimmäiset Suomessa tunnetut puupiirrookset ovat peräisin 1600-luvun lopulta, mutta vasta 1900-luvun alussa puupiirros vakiintui taiteellisenä ilmaisukeinona. Tunnetuin tekniikan käyttäjä ja kehittäjä on ollut Akseli Gallen-Kallela. Ensimmäinen hänen puupiirroksensa oli *Kalman kukka* (1895) ja seuraava *Sammon puolustus* (1895).

► Gallen-Kallela on tehnyt monta eri versiota Sammon puolustus -aiheesta. Vertaile niitä keskenään. Tarkastele, miten eri tekniikoilla tehdyt versiot eroavat toisistaan ja mikä näyttää olevan olennaista kullekin tekniikalle.

► Gallen-Kallelan kuvassa Väinämöinen ja Kalevalan miehet puolustavat sampoa, jonka Louhi ja Pohjolan sotajoukko aikovat ryöstää takaisin itselleen. Sampo tuo paljon hyvää maailmaan, joten se on haluttu esine. Mitä maallista tai henkistä hyvää sinun samposi voisi tuottaa maailmaan? Tee kohopainotekniikalla oma kuvitteellinen versio sammosta. Mieti miltä sampo voisi näyttää ja miten kuvassasi näkyisi myös sammon tuottama hyvä.

Taidegrafiikan eri tekniikoihin voit tarkemmin tutustua esimerkiksi Suomen Taidegraafikoiden sivustolta: <http://www.taidegraafikot.fi/taidegrafiikka.html>.